

Oblastní inspektorát Praha

Oddělení ochrany vod
Wolkerova 40/11, 160 00 Praha 6
tel.:233066111, fax: 233066203
e-mail: ov@ph.cizp.cz, www.cizp.cz
IČ: 41 69 32 05

ČIŽP/41/OOV/1104352. 007/15/PJC

Zápis

sepsaný dne 23.4.2015 v kanceláři MěÚ Zásmyky, Komenského nám. 13, Zásmyky

Prítomni: dle prezenční listiny, která je nedílnou součástí zápisu

Předmětem

sepsaného zápisu je výsledek místního šetření a zjištění aktuálního stavu postupu prací, které by měly být prováděny za účelem odvrácení škod způsobených bývalou skládkou Vlčí důl k.ú. Zásmyky na životním prostředí.

K věci:

Skládka Vlčí důl je umístěna na katastru města Zásmyky v prostoru bývalé cihelny. Do prostoru této skládky se ukládaly od roku 1963 do roku 1984 odpady z výroby syntetického ethylvanilinu. Odpad tekutého charakteru prosakoval ze skládky na níže položené pozemky a následně migroval do říčky Špandavy a následně do toku Výrovky. Tento závadný stav dosud trvá. V roce 1991 byla provedena dílčí rekultivace této skládky. Po provedené rekultivaci, která nebyla provedena dostatečně, stále dochází vlivem podzemních a srážkových vod k migraci výluhů ze skládky do povrchové i podzemní vody.

V roce 2011 byl zpracován Projekt realizace průzkumných prací a analýzy rizik jako podklad pro žádost do OPŽP (Bioanalitika CZ spol. s r. o.). Následně byla v roce 2013 zpracována realizační projektová dokumentace a dokumentace pro stavební povolení nápravných opatření k odvrácení škod způsobených vlivem staré ekologické zátěže bývalé skládky Vlčí důl. K této dokumentaci bylo vydáno souhlasné stanovisko MŽP dne 29.8.2013 pod č.j. 58160/ENV/13.

Závěry analýzy rizik Bioanalitika CZ spol. s r. o.- 2011:

Rozsah průzkumných prací byl stanoven s cílem posoudit znečištění pocházející z bývalé skládky "Vlčí důl" v Zásmykách a dosah migrace kontaminace. Pro získání poznatků o kontaminaci byl průzkum zaměřen na zjištění míry znečištění nesaturované i saturované zóny horninového prostředí, na zjištění míry kontaminace podzemních a povrchových vod. K tomuto byly využity následující práce:

- geofyzikální průzkum, jehož úkolem bylo určení plošného rozsahu skládky a průběhu podloží, určení mocnosti a litologického charakteru skládky a podloží, vč. lokalizace porušených zón v podloží

- vrtné práce - byl zřízen monitorovací systém sestávající se ze 6 ks vystrojených hydrogeologických vrtů (HG vrty) HJZ-1 - 6, ze 3 ks nevystrojených sond provedených strojním způsobem S-1 - 3 a ze 17 ks úzkoprofilových ručních závrtů; jednotlivé objekty byly situovány na základě výsledků geofyzikálního průzkumu a posouzení hydrogeologických podmínek na lokalitě
- byl proveden geologický popis skladby skládkového tělesa a nejbližšího okolí
- hydrodynamické zkoušky byly provedeny na nově zřízených HG vrtech
- vzorkařské práce sestávající se z odběrů vzorků zemin, podzemních a povrchových vod, vzorků sedimentů v korytech vodních toků a vzorků ukládaných odpadů
- byly provedeny laboratorní analýzy všech odebraných vzorků

Zájmové území je situované na okraji údolní nivy toku Špandavy, na úpatí svahu situovaném k severu. Skalní podloží lokality je tvořeno dvojslídnyými ortorulami kutnohorského krystalinika, přičemž nezvodnělé partie jsou pouze na jih od skládky. V území severně od skládky, v údolní nivě, je prakticky zvodnělý celý profil kvartérních sedimentů.

Průzkumnými pracemi byla prokázána kontaminace prostředí polutanty antropogenního původu. Jedná se o látky ze skupiny fenolů (velmi složitá matrice fenolických sloučenin a jejich derivátů), látky BTEX, polyaromatické uhlovodíky a uhlovodíky C₁₀-C₄₀ (kvantitativně největší podíl vzorku tvoří ropné uhlovodíky C₁₀-C₁₅). Přítomnost těchto látek byla ověřena v horninovém prostředí zkoumaného prostoru skládky a v okolních ekosystémech.

Největší znečištění bylo zjištěno v centrální části skládkového tělesa s největší mocností odpadů. Ve vodách odebraných z tělesa skládky, oproti přirozenému pozadí, je překročena hodnota fenolů a ukazatele C₁₀ - C₄₀ (v řádu jednotek až stovek). Hodnoty toluenu, etylbenzenu a xylynu jsou oproti přirozenému pozadí překročeny v řádu stovek až tisíců. Velmi výrazná kontaminace byla potvrzena i ve vodě odebrané z tělesa skládky v jihovýchodní části.

Uložené nebezpečné odpady jsou neustále promývány podzemní vodou, která do tělesa skládky proniká z důvodu jejího netěsného dna. Dále bylo prokázáno, že toxické kontaminanty, přítomné v tělese skládky, jsou trvale vymývány srážkovými vodami vnikajícími do tělesa skládky skrze nekvalitně provedenou izolaci po obvodu skládky, a následně kontaminované skládkové vody pronikají severní patou skládky do údolní nivy.

Proudění podzemní vodou je nejvýznamnějším transportním mechanismem šíření polutantů na lokalitě ve směru od zdroje znečištění. Směr proudění podzemní vody je generálně severoseverozápadní až severozápadní, kontaminace proto postihuje zvodnělý kvartérní kolektor v prostoru údolní nivy, vinoucí se okolo říčky Špandavy. Zvodnění kvartérních uloženin je s průlinovou propustností. Zvodnění podložních krystalinických hornin je puklinové. Hladina podzemní vody na lokalitě je většinou s volnou až napjatou hladinou.

V podzemních vodách, odebraných pod patou skládky, v místě přechodu terénu do údolní nivy, dosahují hodnoty ropných uhlovodíků stovek mg/l, stejně tak koncentrace fenolů. Znečištění látkami BTEX se pohybuje v řádech tisíců µg/l. Oproti přirozenému pozadí jsou překročeny hodnoty některých zástupců PAU.

Část kontaminovaných podzemních vod vytéká z nedokonalého drenážního systému v patě skládky na povrch a dotuje bezejmenný vodní tok, který je levobřežním přítokem toku Špandava, která se dále vlévá do toku vyššího řádu, kterým je Výrovka. Koncentrace prioritních kontaminantů v povrchových vodách prokazatelně přesáhly limity dané současnou platnou legislativou. U vodního toku Výrovka a Špandava se jedná o ropné uhlovodíky, které byly detekovány v řádu jednotek až desítek mg/l. V bezejmenném toku ústícím do Špandavy, tekoucím ze směru od tělesa skládky, byl kromě ropných uhlovodíků v nadlimitních hodnotách zaznamenán toluen, etylbenzen, naftalen a fenanthren. Fenoly analyzované jako skupinový ukazatel dosáhly v povrchových vodách koncentrací v řádu jednotek mg/l.

Na mobilitu kontaminantů na lokalitě má zásadní vliv fakt, že vlastní těleso skládky, včetně uložených nebezpečných odpadů, je přirozeně zvodnělé. Kolektor podzemní vody plynule

přestupuje do nivy toku Špandavy, kde je vysoká úroveň hladiny podzemní vody, jež prakticky vystupuje na povrch terénu. Výrazná rozpustnost zejména fenolů podporuje jejich mobilitu, což za dobu existence skládky způsobilo velký plošný rozsah kontaminace.

Kontaminace podzemních a povrchových vod bezejmenného toku, Špandavy a Výrovky jednoznačně pochází z uložených odpadů v prostorách bývalého lomu. Znečištění závadnými látkami se z tohoto ohniska neustále šíří a stabilně zamořuje horninového prostředí a všechny složky ekosystému v dotčeném prostoru.

Příjemci rizik jsou osoby procházející nebo projíždějící prostorem se zjištěnou kontaminací. Rizikovou skupinou jsou osoby, které se mohou dostat do kontaktu s povrchovou vodou vodních toků.

Průzkum prokázal přímý vliv skládky na ekosystémy údolní nivy. Ohrožení je zřejmé z výsledků odebraných podzemních vod a zemin. Stejně tak krajinný ráz oblasti je vystavován svému znehodnocení a šířící se kontaminace negativně ovlivňuje životní prostředí.

Na základě zjištěných skutečností je míra rizik, plynoucích z existence nezabezpečeného tělesa bývalé skládky "Vlčí důl", daná překročením legislativních norem. Tímto je doložena existence závadného stavu, který je nezbytné urychleně řešit.

Z důvodu prokázání významné migrace polutantů z tělesa skládky a dotaci podzemních a povrchových v oblasti těmito nebezpečnými látkami, a tím i ohrožení ekosystémů ve vodních tocích a v údolí pod skládkou, doporučujeme kompletní technické zabezpečení skládky s následnou rekultivací.

Na základě zjištěných rizik byla navržena nápravná opatření a cílové parametry nápravných opatření:

S ohledem na technický stav skládkového tělesa a rozsah plošného a prostorového zasažení zájmové lokality kontaminací, kdy není předpoklad samovolného navrácení zájmové oblasti na úroveň přirozeného prostředí, lze cílovým parametrem označit opatření vedoucí k zamezení další migrace kontaminace z prostoru ohniska - zapouzdření kontaminace (zamezení expozice a další migrace)

- zapouzdření zamezí "vymývání" kontaminace vlivem srážkových vod a podzemní vody (dojde k omezení migračního potenciálu znečištění)
- z hlediska dlouhodobé bezpečnosti řešení se jedná o opatření, jehož funkčnost je nutno trvale kontrolovat a udržovat
- snížení kontaminace v horninovém prostředí na ostatním zasaženém území bude ponechána přirozené atenuaci
- zajistí splnění cílů

Vlivem realizace navrženého opatření již nadále nebudou překračovány limity na povrchových vodách, a to zejména na profilu P-5 vodního toku Výrovka (za soutokem s tokem Špandava), kde budou dosaženy následující limitní hodnoty NEK-RP dle Nařízení vlády č. 61/2003 Sb. v aktuálním platném znění, pro prioritní kontaminanty.

Cílové limity pro profil vodního toku Výrovka P-5

ukazatel		Nařízení vlády č. 61/2003 Sb. v aktuálním platném znění NEK-RP
C ₁₀ -C ₄₀		100 µg/l
BTEX	benzen	10 µg/l
	toluen	5 µg/l
	ethylbenzen	1 µg/l
	o-xylen 3	3,2 µg/l
	suma (m+p)-xylen	4 µg/l
PAU	ΣPAU 1)	0,1 µg/l
	naftalen	2,4 µg/l
	fenantren	0,03 µg/l

1) ΣPAU zahrnuje: fluoranthen, benzo/b/fluoranthen, benzo/k/fluoranthen, benzo/a/pyren, benzo/ghi/perylen, indeno/1,2,3-cd/pyren

Cílový sanační limit pro fenoly v profilu P-5 je stanoven ve výši **max. 100 µg/l**. V současné platné legislativě není limit pro fenoly stanoven, bylo využito limitu daného v předchozí platné úpravě nařízení vlády č. 61/2003 Sb. pro ostatní toky.

Pro vodní tok Špandava (profily P-2 až P-4) nejsou limity stanoveny, z důvodu jeho možného ovlivňování vymýváním reziduální kontaminace z prostoru údolní nivy, která není předmětem aktivního sanačního zásahu. Výsledky monitoringu povrchové vody Špandavy budou porovnávány s výsledky získanými v pozadovém profilu P-1. V rámci monitoringu bude v povrchové vodě Špandavy sledován a vyhodnocován trend vývoje koncentrace prioritních kontaminantů, který by měl být klesající.

Cílové limity pro podzemní vodu nebyly analýzou rizik navrženy, protože cílem nápravných opatření není sanace podzemní vody. Opatření k zamezení migrace kontaminace z primárního ohniska (tělesa skládky) však přispěje ke zlepšování stavu podzemních vod, a tím nebude docházet k další dotaci kontaminace do horninového prostředí.

V průběhu jednání bylo ČIŽP OI Praha zjištěno následující:

Vlastníkem pozemků pod skládkou Vlčí důl je Město Zásmyky, vlastní těleso skládky je v současné době ve vlastnictví města Zásmyky, včetně tělesa skládky dle smlouvy o bezúplatném převodu nemovitostí bez omezujících podmínek č. UZSVM/SKO/5237/2011-SKOM ze dne 18.12.2012. Smlouva byla uzavřena mezi Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, územní pracoviště střední Čechy a Městem Zásmyky.

Smlouva o poskytnutí podpory ze SFŽP ČR v rámci operačního programu Životní prostředí - prioritní osa 4 nebyla uzavřena, v rámci jednání byla předložena pouze příloha k registračnímu listu akce viz. příloha tohoto zápisu.

Nové zastupitelstvo města Zásmyky na svém zasedání dne 26.11.2014 a následující jednání zastupitelstva rozhodla o odstoupení od všech smluv souvisejících s projektem „Vlčí důl“ odůvodnění tohoto kroku Město Zásmyky písemnou formou zašle ČIŽP na výše uvedenou adresu.

V současné době je na lokalitě umístěna sanační technologie (monitorovací vrty, rozvody, čerpací vrty, čistící soustava v zatepleném objektu, infiltrační násyp).

Poslední údaje o vývoji znečištění jsou uvedeny v informační zprávě pro KD 2.10.2014 - druhé kolo monitoringu ze dne 14.8.2014 – vedeno na ČIŽP pod č.j.: ČIŽP/41/OOV/1104352.005/14/PJC .

Závěr:

Vzhledem ke skutečnosti, že těleso bývalé skládky „Vlčí důl“ je příčinou stálého znečišťování povrchových i podzemních vod je nezbytné přistoupit k realizaci výše uvedených nápravných opatření, která zamezí vyplavování kontaminace vlivem srážkových vod a podzemní vody do vod povrchových a podzemních. Z tohoto důvodu ČIŽP OI Praha požaduje do 60-ti dnů podat písemnou informaci o způsobu řešení závadného stavu.

Vyjádření zástupce města Zásmyky:

S uvedenými termíny k předložení požadovaných vyjádření souhlasíme.

Skončeno, přečteno a podepsáno.

F. G.

Hruš
M. M. M.

Š. Š.
Š. Š.

